Insonga naf keltirish — oliy baxt

Ishonch

Биз билганимиз учун ҳаракат қилмаймиз, балки ҳаракат учун яратилганимиз туфайли биламиз.
И.Г. ФИХТЕ

2008-yil
7-oktabr, seshanba
№123 (2536)

O`zbekiston kasaba uyushmalari Federatsiyasi gazetasi

Gazeta 1991-yil 21-martdan chiqa boshlagan

Ўзбекистон ва Латвия ҳамкорликни кенгайтиришнинг улкан имкониятларига эга

Аввал хабар қилинганидек, Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг таклифига биноан Латвия Республикаси Президенти Валдис Затлерс 5 октябр куни давлат ташрифи билан мамлакатимизга келди.

Ўзбекистонда Латвия билан муносабатларга алоҳида эътибор берилади. Рига ҳам Тошкент билан ҳамкорликни юксак қадрлайди. Бунда икки мамлакатнинг сиёсий соҳада кўп жиҳатдан ҳамфикрлиги, ўзаро иқтисодий алоқаларни ривожлантиришдан манфаатдорлиги муҳим ўрин тутади.

Ислом Каримов ҳали совет тузуми парчаланмай туриб, Латвиянинг мустақиллик йўлидаги саъй-ҳаракатларини, бу мамлакат мустақилликка эришгач эса, унинг ташқи сиёсатини қўллаб-қувватлаганини алоҳида қайд этиш жоиз. Латвия 2004 йилнинг январида НАТОга аъзо бўлганида Ўзбекистон раҳбари ҳар бир мамлакат ўз миллий манфаатларидан келиб чиққан ҳолда, ўз суверенитети ва ҳудудий яхлитлигини ҳимоя қилиш учун ўз мудофаа доктринасини ишлаб чиқиш ҳуқуқига эга эканини таъкидлаган. Ўша йилнинг май ойида Латвия Европа Иттифоқига аъзо бўлди ва бу Ўзбекистон томонидан қўллаб-қувватланди.

Латвия Ўзбекистоннинг ишончли иқтисодий шерикларидандир. Мамлакатларимиз икки томонлама савдо-иқтисодий алоқаларни ривожлантириш баробарида транзит юк ташиш борасида ҳам ишончли ҳамкорлардир. Ўзбекистон ўз маҳсулотларини Ғарб давлатларига Латвия бандаргоҳлари орқали экспорт қилади. ЕИ аъзоси сифатида Латвия халқаро иқтисодий муносабатлардаги ўрнини кенгайтириш, Европа бозори имкониятларидан тўлиқ фойдаланиш имконига эга. Айни пайтда Буюк ипак йўлининг марказида жойлашган Ўзбекистон Латвия учун бутун Марказий Осиё минтақаси билан ҳамкорликни ривожлантиришда муҳим аҳамиятга эга.

Икки мамлакат ўртасидаги сўнгги олий даражадаги учрашув 2004 йилнинг апрелида Ригада — Президент Ислом Каримовнинг Латвияга давлат ташрифи асносида бўлиб ўтган эди. Энди Латвия Президенти Ўзбекистонга келди. Бу ташриф ўзаро ҳамкорликни барча соҳаларда ҳар томонлама кенгайтиришга икки давлатнинг интилиши муштарак эканидан далолатдир.

Ташриф 6 октябр куни Дўрмон қароргоҳида Латвия Республикаси Президентини расмий кутиб олиш маросими билан бошланди. Олий мартабали меҳмон шарафига фахрий қоровул саф тортди. Икки давлат мадҳиялари янгради. Ислом Каримов ва Валдис Затлерс фахрий қоровул сафи олдидан ўтдилар.

Шундан сўнг Президентларнинг яккама-якка суҳбати бўлиб ўтди. Ислом Каримов ва Валдис Затлерс Ўзбекистон-Латвия муносабатларининг бугунги аҳволи ва истиқболлари, ўзларини қизиқтирган минтақавий ва халқаро муаммолар юзасидан фикр алмашдилар.

Ислом Каримов халқларимиз ўртасида дўстона муносабатлар тобора мустаҳкамланиб бораётганини, ушбу олий даражадаги учрашув ҳамкорлик кўламини янада кенгайтириш масалаларини атрофлича таҳлил қилиш ва муҳокама этиш учун яхши имконият эканини таъкидлади.

— Ўзаро алоқаларимиз узоқ тарихга эга, — деди Ислом Каримов. — Сизнинг юртимизга ташрифингиз Латвия томонининг Ўзбекистон билан ҳамкорликни ривожлантиришга улкан иштиёқи ва истак-хоҳишининг ёрқин намоёнидир.

Валдис Затлерс Ўзбекистонга таклиф этгани учун давлатимиз раҳбарига миннатдорлик билдириб, Латвия томони ушбу ташрифга алоҳида аҳамият беришини қайд этди.

— Ўзбекистон Марказий Осиёдаги энг нуфузли давлатлардандир, — деди Валдис Затлерс. — Мамлакатларимизни ҳар доим дўстона алоқалар бир-бирига яқинлаштириб келган.

Президентлар Тошкентдаги олий даражадаги учрашув ўзаро муносабатларни янги босқичга кўтаришда муҳим босқич бўлишини, бу борада икки мамлакатда орттирилган бой тажриба ҳамкорликка янги суръат бахш этиш ва мазмунини бойитиш учун пухта асос бўлишини таъкидладилар.

Суҳбат чоғида Афғонистондаги вазият ҳам муҳокама қилинди. Ислом Каримов Афғонистонда фақат ҳарбий йўл билан тинчлик ўрнатиб бўлмаслигини, аҳолини қуролсизлантириш, тинч ҳаётга йўналтириш, одамларда бунёдкорлик ҳиссини уйғотиш, ижтимоий ва иқтисодий муаммоларни ҳал этиш, ислоҳотларни босқичма-босқич олиб бориш ва амалий самаралар беришига эришиш лозимлигини таъкидлади. Ўзбекистон Президенти НАТОнинг Будапешт саммитида илгари сурган таклифини яна бир карра баён этди: 1997-2001 йилларда БМТ кўмагида самарали фаолият кўрсатган «6+2» мулоқот гуруҳини ҳозирги воқеликни инобатга олган ҳолда ва музокаралар жараёнида НАТО ҳам албатта иштирок этишини назарда тутиб, «6+3» гуруҳига айлантириш зарур.

Валдис Затлерс Ўзбекистон раҳбарининг Афғонистонда тинчлик ўрнатиш масалалари борасидаги нуқтаи назари ва таклифларини юксак қадрлашини қайд этди.

Ислом Каримов ва Валдис Затлерс мулоқотни Ўзбекистон ва Латвия расмий делегацияларининг кенгайтирилган таркибдаги музокарасида давом эттирдилар. Унда савдо-иқтисодий, илмий-техникавий, маданий-гуманитар ҳамкорликни ривожлантиришга оид масалалар муҳокама қилинди.

Ўзбекистон раҳбари ўзаро ҳамкорлик ва шериклик алоқалари икки томонлама манфаатдорлик руҳида ривожланаётганини, бугунги музокаралар муносабатларимизга янги суръат бахш этишига қатъий ишончини таъкидлади.

Валдис Затлерс Латвия мамлакатимиз билан муносабатларга алоҳида аҳамият беришини қайд этди.

Таъкидланганидек, Ўзбекистон ва Латвия ўзаро ишончли иқтисодий шериклардир. Мамлакатларимиз ўртасидаги товар айирбошлаш ҳажми 2007 йилда қарийб 50 миллион, 2008 йилнинг январь-июль ойларида эса 187 миллион АҚШ долларини ташкил этди. Ўзбекистонда Латвия сармоядорлари билан шерикликда 19 қўшма корхона тузилган. Улар тўқимачилик, радиоалоқа воситалари, электроника маҳсулотлари ва мебел ишлаб чиқариш, машинасозлик, фармацевтика каби соҳаларда фаолият кўрсатмоқда. Латвияда эса Ўзбекистон сармоядорлари билан ҳамкорликда таъсис этилган қирққа яқин қўшма корхона бор.

Ишбилармонларнинг бевосита алоқаларини ривожлантириш мақсадида 2004 йилги Рига саммити асносида консуллик конвенцияси имзоланган. Ўзбекистон Ташқи иқтисодий фаолият миллий банки билан Латвиянинг Парекс банки ўртасида тузилган ҳамкорлик тўғрисидаги меморандум нафақат молия муассасаларининг ҳамкорлигини ривожлантириш, балки бизнес вакилларининг шериклигини мустаҳкамлашга ҳам хизмат қилмоқда.

Музокарада Ўзбекистон билан Латвиянинг иқтисодий муносабатларини икки мамлакатнинг имкониятларига мос даражага кўтариш масалалари муҳокама қилинди. Савдо уйлари очиш, авиақатновларни кўпайтириш, транзит соҳасида ҳамкорлик шулар жумласидандир. Масалан, Латвия билан Скандинавия мамлакатлари ўртасида фаол ҳаво транспорти қатнови йўлга қўйилган. Шу маънода, Латвия Ўзбекистон ва умуман Марказий Осиё учун Скандинавияга яхши кўприк вазифасини ўташи мумкин. Айни пайтда Ўзбекистон Скандинавия ўлкалари учун Осиёга робита бўлиб хизмат қилган бўлур эди.

Ўзаро манфаатли ҳамкорликни ривожлантириш учун имкониятлар жуда кўп. Жумладан, Ўзбекистон пахта толасини Латвия тўқимачилик корхоналарига бевосита етказиб бериши мақсадга мувофиқдир. Бунинг учун Латвия бизнесини юртимизда ўтказиладиган пахта, тўқимачилик ярмаркаларига кенг жалб этиш лозим. Ҳамкорликда Ўзбекистонда фақат пахта эмас, балки ипак, полиз экинлари ва мева-сабзавотни қайта ишлаш корхоналарини барпо этиш мумкин. Шу йўл билан Ўзбекистон ва Латвия бозорларини тайёр маҳсулотлар билан тўлдириш, айни пайтда Марказий Осиё ва Европа Иттифоқи бозорларидаги ўрнимизни янада кенгайтириш имконияти пайдо бўлади.

Мамлакатларимиз ўртасида айирбош қилинаётган товарлар ва хизматлар рўйхатини тубдан қайта кўриб чиқиш, икки томонлама фойдали савдо учун преференциялар яратиш ҳам долзарб масалалардан. Дейлик, Ўзбекистон шакар импортчиси саналади, конфет ва шоколад, денгиз маҳсулотларининг муайян қисмини четдан келтиради. Латвия эса айни шу маҳсулотларни экспорт қилади. Демак, ўзаро мақбул нарх ва шартлар билан экспорт-импорт операцияларини кўпайтириш, шу билан бирга, Ўзбекистонда конфет ва шоколад ҳамда балиқ консервалари ишлаб чиқарувчи қўшма корхоналар тузиш учун имконият бор.

Икки мамлакат иқтисодиётида бир-бирини тўлдирувчи бундай жиҳатларга кўплаб мисол келтириш мумкин. Масалан, Ўзбекистонда Марказий Осиёда ягона темир йўл транспорти воситаларини таъмирловчи корхона ишлаб турибди. Латвияда эса локомотивлар, трамвайлар ишлаб чиқарилади. Ўзбекистон томони Марказий Осиёдаги Латвияда ишлаб чиқарилган темир йўл транспортига сервис хизмати кўрсатишни ўз зиммасига олиши мумкин.

Икки мамлакат ҳам автомобилсозлик соҳасида катта тажрибага эга. Кундалик ҳаётда, ҳалқаро савдо, сайёҳликда ва кўплаб бошқа соҳаларда транспорт воситаларининг аҳамияти кун сайин ортиб бораётган ҳозирги шароитда бу йўналишдаги ҳамкорлик икки мамлакат манфаатига ҳам бирдай хизмат қилади. Логистика, қоғоз, мебелсозлик, ахборот технологиялари, фармацевтика... Қўшма корхона тузиш икки томон учун ҳам фойдали бўлган соҳалар рўйхатини яна давом эттириш мумкин. Бу масалалар Валдис Затлерсга ҳамроҳлик қилаётган латвиялик ишбилармонларнинг йирик делегацияси билан Тошкентда ўтказилган Ўзбекистон-Латвия бизнес-форумида ҳам атрофлича кўриб чиқилди.

Ўзбекистон ва Латвия адиблари, маданият ва санъат намояндалари, академик доиралари ўртасида яқин муносабатлар қарор топган. Бу гуманитар соҳадаги алоқаларни ривожлантиришда муҳим омил бўлмоқда.

Президент Ислом Каримовнинг 2004 йили Латвияга ташрифи асносида Риганинг энг сўлим гўшаларидан бири — Кронвольда боғида буюк аллома ва давлат арбоби Мирзо Улуғбек ҳайкали очилгани икки халқнинг маданий ҳаётида катта воқеа бўлган эди. Латвия заминида қад ростлаган Мирзо Улуғбек ҳайкали халқларимиз, мамлакатларимиз ўртасидаги мустаҳкам дўстликнинг ёрқин тимсолидир.

Ўзбекистон Банк-молия академияси билан Латвиянинг Олий банк мактаби ўртасида қабул қилинган ҳамкорлик тўғрисидаги битим ўзаро тажриба алмашиш ва малака ошириш имкониятини бермоқда.

Ўзбекистоннинг Алишер Навоий номидаги давлат академик Катта театри билан Латвия миллий операси ўртасида бевосита алоқа ўрнатилган.

Музокарада гуманитар ҳамкорликни янада кенгайтириш билан боғлиқ масалалар муҳокама қилинди. Ўзбекистонда ҳам, Латвияда ҳам тарихий жойлар, қадимий обидалар, дам олиш масканлари кўп. Бу сайёҳликни ривожлантириш учун яхши имконият. Икки мамлакат туризм компаниялари яқин ҳамкорликда ишлаб, табиат қўйнида дам олишни истаганларга Ўзбекистонда тоғ, Латвияда денгиз сайёҳлигини таклиф қилиши мумкин. Шунингдек, фармацевтика ва тиббий диагностика, ахборот коммуникациялари каби соҳаларда қўшма тадқиқотлар ўтказиш, кадрлар малакасини ошириш, тажриба алмашиш ўзаро фойдали бўлур эди.

Музокара якунида Ўзбекистон билан Латвия ўртасида фавқулодда вазиятларнинг олдини олиш ва оқибатларини бартараф этиш тўғрисидаги ҳукуматлараро битим ҳамда солиқ соҳасида қўшма маъмурий ҳамкорлик ва ахборот алмашиш, саноат мулкини муҳофаза қилиш соҳасида ахборот алмашиш, таълим соҳасида ҳамкорлик, аккредитация соҳасида ҳамкорлик, стандартлаштириш соҳасида ҳамкорлик тўғрисидаги идоралараро битимлар имзоланди.

Оммавий ахборот воситалари вакиллари билан учрашувда Ислом Каримов ва Валдис Затлерс музокаралар самарали бўлгани ва дўстона руҳда ўтганини қайд этдилар. Эришилган келишувлар ва имзоланган ҳужжатлар икки томонлама муносабатларнинг истиқболи порлоқ эканидан далолат беришини таъкидладилар. Кўрилган барча масалалар юзасидан фикр ва ёндашувлар яқин ва ўхшаш бўлгани маълум қилинди.

— Ўзаро товар айирбошлаш ҳажми жорий йилнинг дастлабки етти ойида бутун 2007 йилдаги кўрсаткичга нисбатан 50 фоиз ошди, — деди Ислом Каримов. — Бундай юксалиш давом этади, дейиш учун барча асослар бор. Ўзаро муносабатларда савдо-иқтисодий ҳамкорликка устувор аҳамият берамиз. Биз транспорт коммуникациялари, қайта ишлаш саноати, таълим, соғлиқни сақлаш, маданият ва бошқа кўплаб соҳаларда ҳамкорлик масалалари юзасидан фикр алмашдик.

— Ушбу ташрифдан кўзланган асосий мақсад Латвия-Ўзбекистон муносабатларини ҳар томонлама ривожлантириш ва мустаҳкамлашдан иборат, — деди Валдис Затлерс. — Биз икки томонлама алоқаларнинг истиқболи порлоқ ва ҳамкорлигимиз икки томон учун ҳам манфаатли бўлишига қатъий ишонамиз.

Латвия Республикаси Президенти Валдис Затлерс Латвия билан Ўзбекистон ўртасидаги дўстлик ва ҳамкорлик алоқаларини ҳар томонлама кенгайтириш ва мустаҳкамлаш йўлидаги улкан хизматлари учун Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовга Латвия Республикасининг олий давлат мукофоти — «Уч юлдуз» орденини топширди.

Латвия Республикаси Президенти Валдис Затлерсга Ватанимизнинг «Буюк хизматлари учун» ордени топширилди.

Шу куни Латвия Республикаси Президенти Валдис Затлерс Ўзбекистон Республикаси Бош вазири Шавкат Мирзиёев ҳамроҳлигида Мустақиллик майдонига ташриф буюрди. Олий мартабали меҳмон истиқлолимиз ва порлоқ келажагимиз рамзи бўлган Мустақиллик ва эзгулик монументи пойига гул қўйди. Латвия раҳбари Президент Ислом Каримов раҳбарлигида бу ерда амалга оширилган улкан бунёдкорлик ва ободонлаштириш ишлари ушбу майдонни мустақилликнинг чинакам рамзига айлантирганини, унга ҳуррият руҳини бағишлаганини таъкидлади.

Валдис Затлерс Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенати Раиси Илгизар Собиров билан учрашди. Меҳмон мамлакатимизнинг икки палатали парламенти фаолияти билан танишди.

Латвия Президенти Ўзбекистон тарихи давлат музейи экспонатлари билан танишди, Жаҳон иқтисодиёти ва дипломатия университети профессор-ўқитувчилари ва талабалари билан учрашди, Олой бозорида бўлди.

Латвия Республикаси Президенти Валдис Затлерснинг мамлакатимизга давлат ташрифи давом этмоқда.

Анвар БОБОЕВ,
ЎзА мухбири

Ишбилармонлар мулоқоти

Латвия Республикаси Президенти Валдис Затлерснинг мамлакатимизга ташрифи доирасида 6 октябр куни пойтахтимиздаги Халқаро ҳамкорлик марказида Ўзбекистон ва Латвия ишбилармон доираларининг бизнес-форуми бўлиб ўтди.

Ўзбекистон Республикаси Ташқи иқтисодий алоқалар, инвестициялар ва савдо вазирлиги ҳамда Латвия Сармоялар ва ривожланиш агентлиги ҳамкорлигида ташкил этилган ушбу тадбир мамлакатларимиз ўртасидаги савдо-иқтисодий ва сармоявий ҳамкорликни янада кенгайтириш масалаларига бағишланди. Тадбирда икки мамлакатнинг ташқи иқтисодий алоқалар, савдо, нефт-газ, авиасозлик, қурилиш, машинасозлик, қишлоқ ва сув хўжалиги, геология, озиқ-овқат, кимё, енгил саноат, тўқимачилик, қоғоз саноати, мебелсозлик, фармацевтика, транспорт ва транспорт коммуникациялари, логистика, ахборот технологиялари ва телекоммуникациялар, фан-таълим, спорт ва маданият, сайёҳлик ҳамда атроф-муҳитни муҳофаза қилиш соҳалари учун масъул вазирлик ва идоралари, компания ва концернлари раҳбарлари иштирок этди.

Форумда Ўзбекистон Республикаси Бош вазири Шавкат Мирзиёев Латвия Республикаси Президенти Валдис Затлерснинг юртимизга ташрифи давомидаги олий даражадаги мулоқотлар ва мазкур форум мамлакатларимиз ўртасидаги савдо-иқтисодий ва сармоявий алоқаларни янада ривожлантириш учун янги имкониятлар очишга хизмат қилишини алоҳида таъкидлади.

Ўзбекистон ва Латвия улкан иқтисодий салоҳиятга эга давлатлардир. Хусусан, Ўзбекистоннинг табиий бойликлари, жўғрофий жойлашуви, замонавий транспорт коммуникациялари, интеллектуал салоҳияти, қулай сармоявий муҳити, замонавий технологияларни изчил ўзлаштириб бораётгани кўплаб мамлакатларнинг юртимиз билан ҳамкорликка қизиқишини тобора оширмоқда.

Ўзбекистон ва Латвиянинг ўзаро савдо-иқтисодий алоқаларни ривожлантириш борасидаги имкониятлари катта. Ўзаро товар айирбошлаш ҳажми мунтазам ошмоқда. 2007 йили ушбу кўрсаткич 123,3 миллион АҚШ долларини ташкил этган бўлса, жорий йилнинг етти ойида эса 187 миллион долларга етди. Ўзбекистонда Латвия сармояси иштирокида тузилган ўн тўққиз қўшма корхона фаолият кўрсатмоқда. Улар мебелсозлик, тўқимачилик, қандолат маҳсулотлари ишлаб чиқариш, нефтни қайта ишлаш саноати, улгуржи савдо ҳамда хизмат кўрсатиш каби соҳаларга ихтисослашган. Ўз навбатида, Латвияда ўзбекистонлик ишбилармонлар билан ҳамкорликда тузилган қирққа яқин қўшма корхона иш юритмоқда. Улар асосан меҳмонхона, суғурта ва транспорт-экспедиторлик бизнеси билан шуғулланади.

Форумда Латвия ишбилармонларига мамлакатимиз иқтисодиётига сармоя жалб қилишнинг устувор йўналишлари, Ўзбекистоннинг нефт-газ, кончилик, сайёҳлик, автомобилсозлик, қурилиш материаллари ишлаб чиқариш, қишлоқ хўжалиги каби соҳалардаги салоҳияти ҳақида батафсил маълумот берилди. Мамлакатимиздаги сиёсий ва иқтисодий барқарорлик ялпи ички маҳсулотнинг мунтазам ўсишида муҳим омил бўлаётгани ва унинг юксалиши жорий йилнинг биринчи ярмида 9,3 фоизни ташкил этгани таъкидланди. Меҳмонлар юртимизда давом этаётган кенг кўламли хусусийлаштириш жараёни, иқтисодиётимизни ривожлантириш йўлида изчиллик билан амалга оширилаётган ислоҳотлар, кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни ривожлантириш борасидаги ўзгаришлар билан танишдилар.

— Латвия Ўзбекистон билан ҳамкорликни юксак қадрлайди, — деди Валдис Затлерс. — Мамлакатларимиз ўртасида узоқ йиллар давомида ўзаро манфаатли муносабатлар қарор топган, иқтисодий ҳамкорлик жадал ривожланмоқда. Биз Ўзбекистон бозорини ўзимиз учун истиқболли деб биламиз. Ишончим комилки, бугунги мулоқотлар икки томонлама алоқаларни янада мустаҳкамлашга хизмат қилади.

Бизнес-форумда, унинг секциялардаги мажлисларида икки мамлакат ўртасида савдо-иқтисодий ва сармоявий ҳамкорликни, жумладан, транспорт ва логистика, банк сектори, ахборот-коммуникация технологиялари, саноат, сайёҳлик, озиқ-овқат, енгил ва мебелсозлик саноати соҳаларидаги алоқаларни янада ривожлантиришга, Латвия фирма ва компанияларини мамлакатимиздаги хусусийлаштириш жараёнига кенг жалб этишга оид масалалар атрофлича муҳокама қилинди. Ўзбекистон ва Латвия ишбилармонлари ўртасидаги ҳамкорлик кўламини янада кенгайтириш ва мустаҳкамлаш муҳим аҳамиятга эга эканлиги таъкидланди.

— Ўзбекистон билан Латвиянинг кўп томонлама иқтисодий ҳамкорлигини янада ривожлантириш учун улкан имкониятлар мавжуд, — деди Латвия Сармоялар ва ривожланиш агентлиги директори Андрис Озолс.— Икки томонлама фойда келтирувчи бу жараён мамлакатларимиз ишбилармонларининг тўғридан-тўғри амалий мулоқотларни кенгайтиришдан манфаатдорлигига асосланади. Тарихан Латвия ҳам, Ўзбекистон ҳам халқаро савдо йўллари чорраҳасида жойлашган ва бу омилдан бугунги кунда ҳам савдони ривожлантиришда самарали фойдаланиш мумкин. Ўзбекистонда яратилган қулай сармоявий муҳит бу жараённи ривожлантиришга хизмат қилади.

Анжуманда Латвиянинг қатор йирик компанияларидан икки юзга яқин вакил иштирок этганининг ўзиёқ ушбу мамлакатнинг Ўзбекистон билан ҳамкорликни ривожлантиришга қизиқиши нечоғли катта эканидан далолатдир.

Латвиянинг «Шлокенбека» МЧЖ директори Марис Паидерснинг фикрича, Ўзбекистон улкан хомашё захирасига эга бўлиб, бугунги кунда ундан жаҳон стандартлари даражасидаги турли қурилиш материаллари ишлаб чиқарилмоқда. Бу материалларга Латвияда эҳтиёж катта. Бизнесмен таъкидлаганидек, ушбу форум маҳсулотни тўғридан-тўғри етказиб беришни йўлга қўйиш имконини беради. Бу ҳақда дастлабки келишувларга эришилган.

Хусусан, «Trasta Komercbanka» (банк-молия), «Шлокенбека», «Столлер» (қурилиш), «Les Trans», «ATN» (мебелсозлик), «Холтер», «Stats Invest» (сармоя), «Komerccentrs Dati Grupa» (ахборот технологиялари ва телекоммуникациялар), «Vae Riga» (транспорт, логистика), «Лиепаяс Металургс» (металлни қайта ишлаш), «Nemo Real» (сайёҳлик), «Arsanda» (қоғоз маҳсулотлари ва қадоқлаш), «Иньграль» (озиқ-овқат саноати), «Geo Consultants» (атроф-муҳит муҳофазаси) каби компаниялар вакиллари Ўзбекистон бозоридаги ўз фаолиятини йўлга қўйиш ва кенгайтириш ниятида эканлигини қайд этди.

Бизнес-форум доирасида Ўзбекистон Республикаси Савдо-саноат палатаси билан Латвия Республикаси Савдо-саноат палатаси ўртасида ҳамкорлик тўғрисидаги шартнома, «Ўзинфоинвест» ахборот таъминоти ва хорижий сармояларга ёрдам кўрсатиш агентлиги билан Латвия Сармоялар ва ривожланиш агентлиги ўртасида ўзаро англашув ва ҳамкорлик тўғрисидаги меморандум, шунингдек, қоғоз маҳсулотлари, қурилиш материаллари, гўшт-сут маҳсулотлари ишлаб чиқариш ҳамда ахборот-коммуникация технологиялари соҳаларига оид қатор ўзаро англашув меморандумлари имзоланди.

Бизнес-форум якунида Ўзбекистоннинг қатор компания ва корхоналари ҳамда Латвия ишбилармон доиралари вакиллари иштирокида кооперацион биржа ўтказилди. Ўзбекистонда ишлаб чиқарилган бир қатор товарларни экспорт қилиш бўйича шартномалар тузилди. Шу куни латвиялик бизнесменлар Ўзбекистоннинг айрим корхоналари фаолияти билан танишдилар.

Ирода УМАРОВА,
Анна ИВАНОВА,
ЎзА мухбирлари

«Тошкент опен» якунланди

Республика Олимпия захиралари теннис мактабида бир ҳафта давом этган Хотин-қизлар теннис уюшмаси (WTA) таснифидаги «Тошкент опен» анъанавий халқаро теннис турнири якунланди.

Йигирмага яқин мамлакатдан келган кучли теннисчилар иштирок этган мазкур турнирнинг яккалик баҳсларида руминиялик Сорана Кирсти бош совринни қўлга киритди.

Жуфтликлар ўртасидаги финал беллашувида украиналик Олга Савчук ва руминиялик Олару Лоана Ларука шоҳсупанинг юқори поғонасидан жой олишди.

«Тошкент опен» халқаро турнирининг тантанали ёпилишида қатнашган Жаҳон хотин-қизлар теннис уюшмаси вакиллари, теннисчилар, мураббийлар бу йилги турнир ҳам юксак савияда ташкил этилганини алоҳида таъкидладилар.

Суратларда: *халқаро турнир ғолиблари.*
Муҳаммад АМИН (ЎзА) олган суратлар

Кучли фуқаролик

Ўқув — тренинг

Ҳозирги босқичда касаба уюшмалари олдида янада масъулиятли ва кенг қамровли вазифа турибди. Бу касаба уюшмалари фаолларининг ҳуқуқий онги ва билим даражасини янада оширишдир.

Яқинда Қашқадарё вилоят касаба уюшма ташкилотлари бирлашмаси кенгаши раёсатининг ташаббуси билан Деҳқонобод туманида тармоқ касаба уюшмалари фаоллари иштирокида бир кунлик ўқув-тренинг машғулотлари ўтказилди. Унда тумандаги агросаноат мажмуи, тиббиёт, халқ таълими, маданият, транспорт ва алоқа, шунингдек, тадбиркорлар касаба уюшмалари тармоқлари вакиллари, кадрлар бўйича мутахассислар ва ҳуқуқшунослар иштирок этдилар.

Ўқув-тренингда вилоят тармоқ касаба уюшма ташкилотларининг масъул ходимлари тингловчилардан тушган саволларга жавоб қайтаришди.

Рустам НАЗАРОВ

Таъсис йиғилиши

Сирдарё туманидаги «Муқаддас Бунёдкор Ишонч» МЧЖ да касаба уюшма ташкилоти тузилди. Дастлабки кунларданоқ маъмурият ва касаба уюшма ташкилоти қўлни-қўлга бериб иш бошлади.

Энг муҳими, корхона маҳсулотлари жуда тез эл эътиборига тушди. Ахир оддий, бозорбоп ва аҳоли талабига мос маҳсулотлар кимга ёқмайди дейсиз. Бугунги кунда жамиятда 22 киши иш билан таъминланган бўлиб, 8 нафар касаначилар билан шартнома тузилган. 15 дан ортиқ ёшлар ҳунар ўрганиш учун ўқитилмоқда.

Жамият аъзолари эришаётган ютуқлар «Ташаббус-2008» кўрик-танловида ҳам эътироф этилди. Туманда энг яхши тадбиркор йўналиши бўйича биринчи ўринни эгаллаган бўлса, вилоят босқичида жамият раиси Ҳалима Баратова энг яхши тадбиркор аёл номинацияси бўйича ғолиб бўлди. Эндиликда корхона маҳсулотлари чет эллик тадбиркорларда катта қизиқиш уйғотмоқда.

Шунингдек, Сайхунобод туманидаги чорвачилик билан шуғулланувчи «Турон» хусусий корхонаси ҳамда парранда етиштириш билаш шуғулланувчи Бахтиёр Ибрагимов бошлиқ якка тартибдаги тадбиркорлар жамоаларида хам касаба уюшма ташкилотлари ташкил этилди.

И.БЎРИЕВ

Янги шароитда янгича ишлаш

Куни кеча Агросаноат мажмуи ходимлари касаба уюшмаси Шаҳрихон туман кенгашида ўтказилган кўчма тадбир иштирокчиларда катта таассурот қолдирди. Унда тизимда ислоҳотларнинг амалга оширилиши, деҳқон фермер хўжаликлари билан касаба уюшма ташкилотлари ўртасида жамоа шартномалари тузишни йўлга қўйиш, бошланғич ташкилотлар етакчиларини танлаш ва улар ишига кўмаклашиш каби бир қатор масалалар ҳақида сўз юритилди. Бу ҳақда туман кенгаши раиси С.Мадаминов иштирокчиларга ахборот берди.

Ўқув-семинар давомида тумандаги агросаноат касб-ҳунар коллежи, «Найнаво», «Чўжа» қишлоқ фуқаролар йиғини қошидаги ҳудудий касаба уюшма ташкилотлари иш фаолияти билан танишилди. Мазкур ташкилотлар етакчилари З.Зулунов, А.Орипов, Т.Қодировлар деҳқон фермер хўжаликлари шароитида касаба уюшмалари ишини ташкил этиш тажрибаси билан ўртоқлашдилар.

Тўхтасин МИРЗАЕВ

Раис ишга киришди

Яқинда таълим ва фан ходимлари касаба уюшмаси Кармана туман вакиллигининг конференцияси бўлиб ўтди. Унда бошланғич касаба уюшма ташкилотларидан сайланган 30 нафар делегат ҳамда бошқа мутасадди ташкилот вакиллари, туман Халқ таълими бўлими раҳбарлари иштирок этишди.

Дастлаб иштирокчилар вакилликнинг «Педагог ходимларнинг ижтимомий-иқтисодий ва ҳуқуқий манфаатларини ҳимоялаш борасидаги амалга оширилаётган ишлар тўғрисида»ги ахборотини тинглашди.

Шундан сўнг ташкилий масала юзасидан сўз олган вилоят тармоқ касаба уюшма кенгаши раиси Ҳ.Фахриддинов жойларда жадал олиб борилаётган Раислар кенгаши фаолиятини тугатиш ва туман бирлашган касаба уюшма қўмитасини тузишнинг моҳияти ва афзалликлари хусусида атрофлича тушунча берди. Туман бирлашган касаба уюшма қўмитаси тузилгач, делегатлар бирлашган касаба уюшма қўмитаси ҳамда унинг тафтиш комиссияси аъзоларини ҳам фаоллар орасидан сайлаб олишди. Илгари Кармана туман вакили вазифасида ишлаб келган Баҳодир Туробов бир овоздан туман бирлашган касаба уюшма қўмитаси раиси этиб сайланди.

Тоир ЙЎЛДОШЕВ

Ижтимоий шерикчиликни мустаҳкамлаш

касаба уюшмаларининг асосий фаолият мезони

Таҳлиллар шуни кўрсатмоқдаки, аҳолининг маълум қисмида касаба уюшмаларининг вазифалари тўғрисидаги эскича тасаввурлар сақланиб қолаяпти. Касаба уюшмалари соғломлаштириш масканларига йўлланма тарқатадиган, моддий ёрдам кўрсатадиган, байрам тадбирларини уюштирадиган ташкилот деган қараш кўпчилик онгида ўрнашган.

Аммо бозор иқтисодиётига ўтиш даврида касаба уюшмалари ўз аъзоларини ҳимоя қилишга биринчи галдаги вазифа деб қараши ва у орқали учта энг муҳим муаммо – бандлик, иш ҳақи, меҳнат хавфсизлиги масалаларини ҳал этишини ҳаётнинг ўзи тақозо этаяпти. Яъни, меҳнат қилишни истаган ҳар бир инсон учун иш ўрни мавжуд бўлиши, муносиб ҳақ тўланиши ҳамда бу иш ходимнинг ҳаёти ва соғлиғига таҳдид солувчи омиллардан холи бўлиши лозим.

Бу вазифани ҳозирги босқичда амалга ошириш йўллари «Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерациясига бирлашган касаба уюшмаларининг фуқаролик жамиятини шакллантириш шароитидаги Ҳаракат дастури»да аниқ белгилаб берилган.

Касаба уюшмалари ушбу Дастур билан Президентимиз Ислом Каримов бошчилигида ижтимоий, иқтисодий ва маънавий соҳаларда амалга оширилаётган ислоҳотларга таянишларини, шунингдек, «Кучли давлатдан кучли фуқаролик жамияти сари» деган аниқ мақсадли йўл-йўриқни қўллаб-қувватлашларини эълон қилдилар.

Маълумки, касаба уюшмалари ходимлар номидан музокара олиб бориш, жамоа шартномалари ва келишувларини тузишда устувор ҳуқуққа эга бўлиб, уларнинг бажарилишини назорат қилади. Шу боис ижтимоий мулоқотни ривож топтириш, ижтимоий шерикчиликни амалга ошириш ва такомиллаштириш масалалари касаба уюшмаларининг доимий диққат марказида бўлиб келмоқда.

Касаба уюшмалари Федерацияси Кенгаши томонидан Вазирлар Маҳкамаси, Меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш вазирлиги, Савдо-саноат палатаси билан мулоқот асослари йўлга қўйилди. Олий Мажлиснинг инсон ҳуқуқлари бўйича вакили, Инсон ҳуқуқлари бўйича миллий марказ ва бошқа жамоат ташкилотлари билан ўзаро ҳамкорлик амалга оширилаяпти.

Охирги йилларда тармоқ ва ҳудудлар миқёсидаги ижтимоий мулоқот сезиларли даражада мустаҳкамланди. Бугунги кунда 80 дан ортиқ тармоқ (тариф) келишувлари тузилгани ва уларнинг барчаси Меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш вазирлигида билдириш рўйхатидан ўтказилгани фикримизни тасдиқлайди.

Ҳудудий (минтақавий) келишувларни ишлаб чиқиш ва амалга оширишда сифат ўзгаришига эришилди. Бугун уларнинг аксарияти минтақаларнинг ижтимоий-иқтисодий ривожланиши, аҳоли турмуш даражасини юксалтиришга бевосита таъсир ўтказмоқда.

Жамоа-шартномавий муносабатларни бевосита корхона ва ташкилотлар миқёсида ривожлантириш бўйича таъсирчан чора-тадбирлар кўрилмоқда. Жамоа шартномаларини тузаётган юридик шахсларнинг улуши 2003 йилдаги 70 фоиздан 2007 йилга келиб 87 фоизга қадар ўсди, шу даврда жамоа шартномаларининг сони 89 мингдан 210 минггача, яъни қарийб 2,5 баравар ортди. Аҳамиятли томони шундаки, энг кўп ўсиш иқтисодиётнинг нодавлат секторида кузатилди.

Жамоа шартномаси аста-секинлик билан ходимларнинг бевосита ва билвосита даромадларини юксалтирадиган ҳужжатга айланмоқда. Жамоа шартномалари тадбирларини бажариш учун ўрта ҳисобда бир ходимга сарфланган маблағ миқдори 2003 йилдан 2008 йилгача бўлган давр мобайнида 2,8 баравар кўпайди.

Касаба уюшмалари олдида турган вазифалар ғоят серқирра. Аммо ташкилотимизнинг энг муҳим иқтисодий мақсади – ходимларнинг иш ҳақи ва даромадларини юксалтиришга кўмаклашишдир.

Охирги йилларда нафақат номинал, балки реал иш ҳақининг ҳам барқарор ўсиш тенденцияси кузатилмоқда. Бу ўсишда жамоа шартномалари ва келишувларининг ҳам ўзига хос ҳиссаси бор. Чунки меҳнатга ҳақ тўлаш тизимлари, мукофотлар, қўшимча тўловлар, устамалар, рағбатлантириш тарзидаги тўловлар, шунингдек, ходимларнинг ҳуқуқ ва манфаатларига дахлдор бошқа низомлар иш берувчилар ёки уларнинг бирлашмалари томонидан касаба уюшмалари билан келишиб қабул қилинади ҳамда жамоа шартномалари ва келишувларида мустаҳкамлаб қўйилади.

Ҳозирги пайтда иш ҳақи ўз вақтида тўланишини таъминлаш масалалари ҳам долзарблиги билан касаба уюшмалари ҳимоя вазифасининг муҳим бўлаги бўлиб қолмоқда.

Касаба уюшмалари Федерацияси Кенгаши ушбу масала юзасидан давлат органлари билан мунтазам равишда ҳамкорлик қилиб келаяпти.

Жойларда иш ҳақи тўловидан муддати ўтган қарздорликни бартараф этиш учун иш берувчиларга расмий талабномалар киритиш, ҳокимият, банк, прокуратурага мурожаат қилиш, судга даъво аризалари киритиш йўлга қўйилган. Кўрилган чоралар натижасида охирги 4 йилда иш ҳақидан муддати ўтган қарздорлик республика бўйича 3,5 баравар камайтирилди.

Касаба уюшмалари ўз ваколатлари доирасида турмуш даражасининг асосий мезонларини, нарх-наво индекси ўзгаришига қараб товон тўлаш миқдорини аниқлашда, кун кечиришнинг энг паст даражасини ҳамда пенсиялар, стипендиялар ва нафақалар миқдорини кўтаришда қатнашмоқда.

Касаба уюшмалари аҳолини ижтимоий жиҳатдан ҳимоя қилиш чораларини ишлаб чиқиш ва амалга оширишда фаол иштирок этаяпти. Чунончи, биргина жорий йилда «Ёшлар йили» давлат дастури доирасида ёшлар ва болаларни жисмонан ва маънавий камол топтириш тадбирлари учун касаба уюшмалари ҳисобидан 9 млрд. сўм сарфланади.

Ўз аъзоларининг меҳнат қилиш ҳуқуқини ҳимоя этиш касаба уюшмаларининг ажралмас ҳуқуқи ҳисобланади.

Касаба уюшмалари бандликка оид давлат дастурларини ишлаб чиқишда иштирок этадилар, корхоналардан бўшатиладиган ходимларни ижтимоий ҳимоя қилиш чораларини таклиф этадилар.

Касаба уюшмалари, иш берувчилар ва жойлардаги ижро этувчи ҳокимият органлари ўртасидаги ҳудудий келишувларда янги иш ўринларини барпо этиш, бўш иш ўринлари ярмаркаларини ўтказиш масалалари кўзда тутилади.

Меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш вазирлиги билан аҳолини иш билан таъминлаш соҳасида биргаликда ҳаракат қилиш, барча даражаларда мунтазам маслаҳатлашиб туриш, меҳнат бозори тўғрисида ахборот айирбошлашни йўлга қўйиш юзасидан қўшма тадбирлар қабул қилинган.

Бандлик масалалари муҳимлигини инобатга олган ҳолда касаба уюшмалари Федерацияси Кенгаши томонидан Олий Мажлис Қонунчилик палатасининг Меҳнат ва ижтимоий масалалар қўмитаси билан ҳамкорликда 2006 йил октябр ойида «Евроосиё иқтисодий ҳамжамияти мамлакатларида бандлик ва меҳнат миграцияси муаммолари» мавзусида илмий-амалий конференция ўтказилди.

Мамлакатни модернизация қилиш шароитида янги техника ва технологияларни жорий этиш, шунингдек, рақобатга бардош бермаган корхоналарнинг банкрот деб эълон қилиниши ва тугатилиши муносабати билан ишдан бўшатилаётган ходимларнинг ҳақ-ҳуқуқларига риоя этиш масалалари долзарб аҳамият касб этмоқда.

Биргина 2007 йили 125 минг ходим ишдан бўшатилиши, 343 та тугатилаётган корхона ходимларига моддий мадад чоралари ҳамда иш ҳақи ва унга тенглаштирилган тўловлардан қарздорлик ундирилиши жараёни назоратга олинди. 85 мингдан кўп ходим жамоа шартномалари ва келишувлари орқали иш берувчилар ҳисобидан касбий тайёргарликдан ўтказилди, қайта ўқитилди ва малакаси оширилди.

Меҳнат тўғрисидаги қонун ҳужжатларига риоя этилиши устидан жамоатчилик назоратини амалга ошириш — касаба уюшмаларининг ажралмас ҳуқуқларидан биридир. Меҳнат муносабатларининг деярли барча жабҳалари касаба уюшмалари эътиборидан четда қолмаслиги керак. Меҳнат шартномаларини тузиш ва бекор қилиш, адолатли иш шароитларини яратиш, аёллар, вояга етмаганлар, ногиронлар, уруш қатнашчилари ва ижтимоий ҳимояга муҳтож бошқа шахсларнинг қонуний ҳуқуқларига риоя этилиши каби масалалар шулар жумласидандир.

Ҳар йили касаба уюшмалари органларига 20 мингдан ортиқ мурожаат келиб тушади, уларнинг 70 фоизи бевосита меҳнат муносабатларига тааллуқлидир. Асосан ишлаб чиқаришдаги бахтсиз ҳодиса туфайли етказилган зарарни қоплаш, меҳнат шартномасини қонунга хилоф равишда бекор қилиш, асоссиз бошқа ишларга ўтказиш, иш ҳақини ўз вақтида тўламаслик ва бошқа масалаларда мурожаат қилинади.

Йил давомида 80 га яқин мурожаатнинг кўриб чиқилиши судда давом эттирилади ва уларнинг 80 фоизи аризачилар фойдасига ҳал этилади.

Тажриба шуни кўрсатмоқдаки, меҳнат соҳасида қонунбузарликлар содир бўлиши кўпинча ходимларнинг ҳам, иш берувчиларнинг ҳам ҳуқуқий билимлари етишмаслигининг оқибатидир. Шу боис аҳолининг ҳуқуқий маданиятини юксалтиришга қаратилган саъй-ҳаракатларимизни янада кучайтиришимиз лозим.

Ҳозирги босқичда меҳнатни муҳофаза қилиш, хавфсиз меҳнат шароитларини яратиш, иш ўринларини кўрикдан ўтказиш масалалари касаба уюшмаларининг энг муҳим вазифаларидан бирига айланмоқда.

Корхоналарда меҳнатни муҳофаза қилиш хизматлари ва сайлаб қўйилган жамоатчилик вакилларининг мақсади битта – иш жойларидаги омилларнинг инсон саломатлигига келтираётган зарарини баҳолаш, носоз қурилмаларда бажариладиган ёки технологияга хилоф ишларни тақиқлаш.

Афсуски, ўзгариб бораётган хўжалик, иқтисодий ва молиявий муносабатларда меҳнатни муҳофаза қилиш муаммолари ўз ўрнини топмаяпти, уларни иккинчи даражали масала деб ҳисоблаш одат тусига кирмоқда, натижада раҳбар ва мутахассис ходимлар онгида хавфсизлик муаммоларини менсимаслик туйғуси илдиз отмоқда.

Бизнингча, агар инсон манфаатлари, унинг меҳнат ва маиший шароитлари эътибордан четда қолса, ишлаб чиқаришни ривожлантиришга қанча маблағ сарф қилинмасин, у етарли самара бермайди.

ЎзКУФК юридик, меҳнаткашларни ижтимоий-иқтисодий ҳимоя қилиш, меҳнатни муҳофаза қилиш бўлимлари

Кафолатланган

аъзолик афзаллигини асослашда муҳим

Касаба уюшмалари меҳнаткашларнинг ижтимоий ҳуқуқ ва манфаатларини ҳимоя қилиш, меҳнатга оид қонунларнинг бажарилишига эришиш, жамиятда ўзини ўзи бошқаришни такомиллаштириш каби долзарб вазифаларни амалга оширишда фаол иштирок этмоқда.

Фаолиятимизда ижтимоий шерикчиликни такомиллаштиришга доимий эътибор қаратилган.

Жиззах вилоят ҳокимлиги, савдо-саноат палатасининг вилоят бошқармаси ҳамда касаба уюшма ташкилотлари бирлашмаси кенгаши ўртасида 2008 — 2009-йилларга мўлжалланган ҳудудий келишув қабул қилиниб, унга ижтимоий-иқтисодий масалалар, меҳнат муҳофазасига оид мажбуриятлар киритилган. Шунингдек, вилоят миқёсида 17 та ҳудудий-тармоқ келишуви, туманлар миқёсида 10 та ҳудудий, 15 та тармоқ келишувига амал қилинаяпти.

Жорий йилда тузилган жамоа шартномалари орқали 201.250 нафар ходимнинг манфаатлари ҳимоя қилинмоқда. Ўтган йили жамоа шартномаларини бажариш учун ҳар бир ходимга ўртача 86 минг сўм маблағ сарфланди.

Касаба уюшма ходимларининг ўқув дастури асосида жойларда жамоа шартномаси ва келишувини тузиш, меҳнат шартномалари ҳамда корхоналар банкротлиги мавзуларида семинарлар ўтказиб келинмоқда. Шуни таъкидлаш керакки, ҳуқуқ ва бурч бўйича нафақат ходимлар, балки иш берувчиларнинг ҳам билими етарли даражада эмас. Шу боис асосий эътибор иш берувчилар, корхона ҳуқуқшунослари ва кадрлар бўлими ходимларининг ўқув машғулотларини ташкил этишга қаратилди.

Ҳудудий ва тармоқ келишувларининг бажарилиши устидан назорат ўрнатилган. Аксарият тармоқларда йирик бошланғич ташкилотларга етказилиб, улардаги қоидалар жамоа шартномаларида ўз аксини топмоқда. Агросаноат мажмуи, таълим ва фан, давлат муассасалари ва жамоат хизмати, қурилиш ва қурилиш ашёлари саноати, алоқа тармоқларида бошланғич ташкилотларга ёрдам бериш борасида жамоа шартномаларининг тармоқ макетларидан фойдаланиш яхши йўлга қўйилган. Бу ўз навбатида, жамоа шартномаларини сифат ва мазмун жиҳатдан яхшиламоқда.

Касаба уюшмаларининг ҳаракат дастуридаги устувор вазифалардан бири меҳнатга ҳақ тўлашнинг адолатли тизимини барпо этиш, иш ҳақи ўз вақтида тўланишини таъминлашдир.

Жамоа шартномалари орқали тармоқ сеткасида белгиланган 0-разряд учун тўланадиган иш ҳақи қийматини ошириш корхоналар фаолиятининг муҳим қирраларидан бирига айланиб бормоқда. 14.720 нафар ишчи-ходимга нисбатан шу имтиёз татбиқ этилди. Жумладан, «Ўзи-телеком» корхонасидаги мазкур қиймат 24000 сўм, «Жиззахэлектртармоқлари» ОАЖда эса 34900 сўмга тенглаштирилган.

Иш берувчилар томонидан иш ҳақи тўлови кечиктирилгани учун корхона раҳбарлари масъулиятини ошириш, кечиктирилган ҳар бир кун учун товон тўлаш ва бошқа имтиёзлар тармоқ-ҳудудий келишувлари ва жамоа шартномаларида ўз аксини топган. Сўнгги бир йил давомида тўлаш кечиктирилган 260 млн. сўмлик иш ҳақлари ундириб берилди.

Банкротлик тушунчаси барчамизга бирдек аён: бу ходимнинг ишсиз қолиши, иқтисодий муаммо ҳам демак. Ўтган йили вилоятда банкрот деб эълон қилинган корхона ходимлари иш ҳақини ундириш бўйича касаба уюшмаси томонидан етарлича саъй-ҳаракат амалга оширилди. Натижада Жиззах «Оҳак» АЖдан захчўлқурилиш» ОТАЖдан 24.264,9 минг сўмлик иш ҳақи ундирилди. Бу юзага келиши мумкин бўлган иқтисодий муаммонинг олдини олади. Ишсиз қолганларни иш билан таъминлаш ҳам энг муҳим вазифалардан биридир. Зеро, бандлик — ҳаёт тақозоси. Шунинг учун ҳам аҳолини иш билан таъминлаш борасида вилоят меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш бош бошқармаси билан ҳамкорликда кенг кўламли ишлар амалга оширилмоқда. Олти ой давомида 13.872 нафар фуқаро ишга жойлашди.

Президентимизнинг «Йирик саноат корхоналари билан касаначиликни ривожлантириш асосидаги ишлаб чиқариш ва хизматлар ўртасида кооперацияни кенгайтиришни рағбатлантириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги фармони иш билан банд бўлмаган аҳолини уйда маҳсулот ишлаб чиқариш, хизмат кўрсатишга жалб этишда муҳим аҳамият касб этади. Жорий йилнинг ўтган олти ойида вилоятда 569 та касаначилик иш ўрни яратилиб, фуқаролар билан меҳнат шартномаси тузилди. Бу билан нафақат аҳоли бандлиги таъминланмоқда. Балки ишлаб чиқаришдаги харажатлар ҳажми қисқаришига ҳам эришилмоқда. Фикримиз тасдиғи сифатида қуйидаги мисолларга эътиборингизни қаратамиз.

«Жиззахпластмасса» ОАЖда касаначилар томонидан ишлаб чиқарилган маҳсулот ҳажми 1,5 млн. сўмликдан ортган бўлса, «Зилолатекс» ҳиссадорлик жамиятида бу кўрсаткич

Жамияти сари

Ишловчиларнинг турмуш даражасини яхшилаш, иш ўринлари кўпайишига кўмаклашиш, кам таъминланган ва кўп болали оилаларни қўллаб-қувватлаш... Ижтимоий ҳаётимизнинг шу каби муҳим масалаларини ечиш бугунги кунда касаба уюшмалари зиммасидаги муҳим вазифага айланган. Бу борада Наманган вилоят касаба уюшмалари фаолиятидан кўплаб ибратли мисоллар келтириш мумкин.

Арғамчига ақил қувват

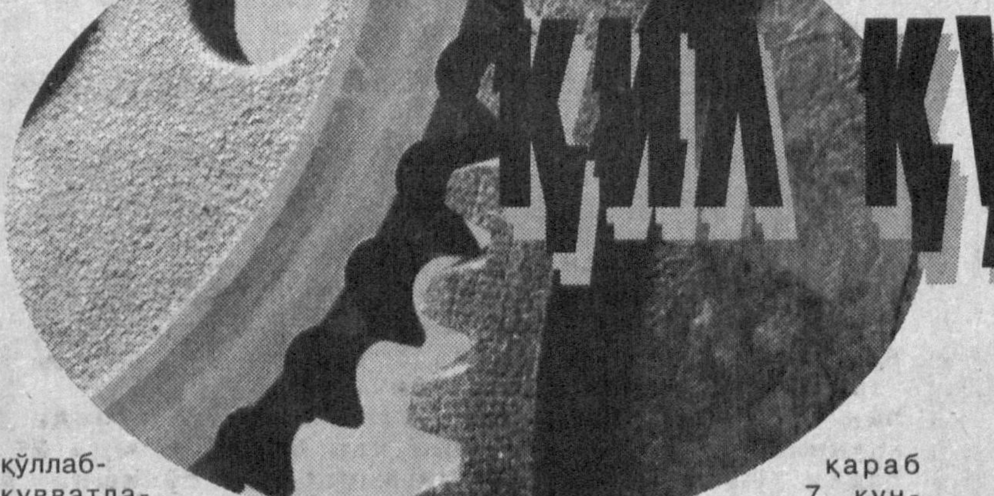

— Ўтган йил бошларида Наманган шаҳар «Гулистон» МФЙ раиси Баҳромжон Саидов олдимизга таклиф билан келди, — дейди вилоят касаба уюшмалари ташкилотлари бирлашмасининг меҳнаткашларни ижтимоий-иқтисодий муҳофаза қилиш бўлими мудири Рустамжон Убайдуллаев. — Унинг айтишига қараганда, маҳаллада яшовчи кўпчилик аёлларнинг қўлида чеварлик ҳунари бор, аммо бирор ишхонада ишлашга оилавий шароити йўл қўймайди. Бирининг кичик ёшли боласи бўлса, бошқаси бетоб эри ёки қайнона-қайнотаси ёнидан кетолмайди.

Маҳалладаги аҳволни ўрганишимиз натижасида 24 нафар аёлни рўйхатга олдик. Улардан 9 нафарига Тикувчилик бирлашмасидан дастгоҳ олиб берилди. Ишни ташкил этиш ва назорат қилиш учун ҳам мутахассис жалб қилинди. Ҳозирда ана шу уй чеварлари жамият учун ҳам, оиласи учун ҳам фойдали иш билан банд.

Дарҳақиқат, вилоятда касаба уюшмалари томонидан бу йўналишда олиб борилаётган ишлар салмоқлилиги билан эътиборни тортади. Чунончи, Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси Кенгаши Раёсати Ижроия қўмитасининг 2006 йилги «Касаба уюшмалари томонидан касаначиликни ривожлантиришга доир чора-тадбирларга кўмаклашиш тўғрисида»ги қарорининг бажарилиши бўйича кўрсаткичларга назар солсак, вилоят бўйича 41 та корхона қошида 1000 дан ошиқ киши касаначиликка жалб этилганлигини кўришимиз мумкин. Ўз навбатида улар касаба уюшма аъзолигига қабул қилинган.

Бир сўз билан айтганда, аҳолини ижтимоий ҳимоялаш, яшаш шароитини яхшилаш, ишсизликнинг олдини олиш, кам таъминланган, кўп болали, боқувчисини йўқотган оилалар, уруш ва меҳнат фахрийларини моддий қўллаб-қувватлаш учун барча воситалар ишга солинмоқда. Ушбу масалалар ҳудудий келишувларга ҳам киритилган.

Касаба уюшма фаоллари ходимлар турмуш шароитидан яқиндан хабардор бўлиб, кўмакка муҳтожларнинг маъмурият томонидан қўллаб-қувватланилишига бош-қош бўлмоқда. Жумладан, Наманган шаҳридаги «Нотўқимачи» акциядорлик жамиятида кўп болали, кам таъминланган Юсуфжон Абдураҳмонов ва Акрамжон Каримов оилаларига турар-жой қуришлари учун 400 минг сўмликдан қурилиш материаллари, Мадамин Турсунов ва Яхёхон Халилов оилаларига эса қорамол олиб берилди. Шунингдек, «Иссиқлик манбаи» ишлаб чиқариш корхонаси томонидан Ровустон даҳасида яшовчи кам таъминланган Каримжон Зоҳидов, «Гирвон» маҳалласида яшовчи Муқаддасхон Раззоқова, «Субоқава» ишлаб чиқариш бирлашмаси ҳомийлигида Соли Адашев кўчасида яшовчи Тоҳиржон Мирзалимов, Янгиобод кўчасида истиқомат қилувчи Воҳиджон Раҳмонов оилаларига соғин сигирлар берилди. Бу рўйхатни яна узоқ давом эттириш мумкин.

Ишчи-хизматчилар ва уларнинг оила аъзолари саломатлиги алоҳида эътиборда. Бу борада ҳам «Нотўқимачи» акциядорлик жамиятида ибратли ишлар амалга оширилмоқда. Ходимлар соғлигини тиклаш, кўнгилли ҳордиқ чиқаришига эришиш учун корхона ҳисобидан 14 млн. сўм, касаба уюшмаси ҳисобидан эса 600 минг сўм маблағ сарфланди.

«Аснамтекстел» қўшма корхонасида ҳам бу борадаги саъй-ҳаракатлар эътиборга лойиқ. Масалан, шу йилнинг биринчи ярмида ишчи-ходимларни тиббий кўрикдан ўтказиш ва даволаш йўналишидаги мақсадлар учун 1500 минг сўм маблағ ишлатилди. Уларнинг ишлаган йилларига қараб 7 кундан 11 кунгача қўшма таътил жорий этилган.

Бундан ташқари, шу давр ичида 4 фоиздан 20 фоизгача қўшимча иш ҳақи берилади. Зарарли меҳнатда ишловчиларга мунтазам равишда сут бериб борилади. Ушбу мақсад учун шу йилнинг ўзида 9818 минг сўм маблағ сарфланди. Қаровчиси йўқ кексалар ҳамда ишловчиларнинг оила аъзолари ҳақида ғамхўрлик қилиш масаласи ҳам касаба уюшмалари фаолиятининг ажралмас қисмига айланиб бормоқда.

Наманган шаҳрининг ўзида 8 кишига касаба уюшма маблағи ҳисобидан 335 минг сўмлик моддий кўмак кўрсатилди. Шартнома асосида контракт тўловлари бўйича ўқишга кирган ёшлар ҳам қўллаб-қувватланмоқда. Масалан, П. Бандарёв, Ё. Қаюмова, Х. Киргизова, А. Мухторов каби талабаларни касаба уюшмаси ўз оталиғига олган.

Фақат ишловчиларгина эмас, уларнинг фарзандлари соғлигини тиклаш ҳам касаба уюшма эътиборида. Бу йил вилоят бўйича 14160 нафар ўқувчи ёзги таътилни оромгоҳларда ўтказишган бўлса, улардан 80 нафарини назоратда турувчи ўқувчилар, 100 нафарини боқувчисини йўқотган болалар, 150 нафарини кам таъминланган оила фарзандлари, 130 нафарини Меҳрибонлик уйи тарбияланувчилари ташкил этди. Яқинда 343 та кам таъминланган, боқувчисини йўқотган оила фарзандларига бепул дарсликлар совға қилинди. Бу йшларда таълим ва фан, ёқилғи-энергетика комплекси ва геология, кимё саноати ҳамда алоқа тармоқлари касаба уюшмаси кенгашлари ибрат кўрсатди.

Иш ҳақидан қарздорлик ижтимоий ҳимоя борасидаги жиддий тўсиқ ҳисобланади. Бу ишловчининг моддий шароитигагина таъсир кўрсатиб қолмай, жамоада меҳнат унумининг пасайишига ҳам олиб келади. Мазкур муаммони бартараф этишда касаба уюшмаларининг иштироки ҳал қилувчи омилга айланиб бораётир. Энг аввало, маъмурият жавобгарлигини ошириш мақсадида Вазирлар Маҳкамасининг «Иш ҳақи ўз вақтида тўланишига доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги қарорига асосан иш берувчилар олдига талабномалар қўйилаётганлиги бунинг яққол исботи.

Меҳнаткашларнинг ижтимоий-иқтисодий ва ҳуқуқий манфаатларини ҳимоя қилиш жараёнида судларга мурожаат этиш амалиётидан ҳам фойдаланилаяпти. Шу ўринда биргина «Иссиқлик манбаи» ишлаб чиқариш бирлашмаси касаба уюшмаси қўмитасининг Наманган туманлараро хўжалик судига даъво аризаси билан мурожаат этиб, 1124 нафар ходимнинг иш ҳақини ундириб берганлигини мисол сифатида келтириш мумкин.

Ишсизликка қарши кураш кишилар фаровонлигини ошириш билан бирга, касаба уюшмалари сафини кенгайтиришга ҳам ёрдам беради. Шу боис аҳолини иш билан таъминлашда барча бўғинлар ташаббускорлигини таъминлаш муҳим аҳамиятга эга. Кейинги йилларда бу борада жонланиш яққол кўзга ташланмоқда. Хусусан, жорий йилда вилоятнинг турли ҳудудларида бўш иш ўринлари ярмаркалари ўтказилиб, 26 минг 323 кишига ишга жойлашиш учун йўлланма тақдим этилди. 2396 кишига эса «Аҳолини иш билан таъминлаш тўғрисида»ги қонун талаблари бўйича маслаҳатлар берилди.

— Умуман олганда, — дейди суҳбатимиз сўнгида Р. Убайдуллаев, — вилоят касаба уюшма ташкилотлари бирлашмаси, вилоят, туман ҳамда шаҳар тармоқ кенгашлари ва вакилликлари, бошланғич ташкилотлар ходимларнинг ижтимоий-иқтисодий ва ҳуқуқий манфаатларини ҳимоя қилишда бор имкониятлардан унумли фойдаланмоқда. Зеро, меҳнат аҳлининг ишончини қозониш касаба уюшмалари олдида турган энг асосий вазифа эканлигини бир зум ҳам унутишга ҳаққимиз йўқ.

Обиджон ЖУМАНАЗАРОВ,
«Ishonch» мухбири

Элчидир у

Элчидир у, элчидир у,
Халқи учун чопадурган.
Бошлиқ билан ишловчига
Муроса йўл топадурган.

Савоб ишга туғилган у,
Дилни дилга йўллагувчи.
Ҳимояга муҳтожларни
Сидқидилдан қўллагувчи.

Маъно тўла ҳар бир сўзи,
Маслаҳати жўялидир.
Меҳнаткашга қалқон ўзи,
Гўё тоғдир, қоялидир.

Халқ бежизга эргашмайди,
Элчим дея қўймас меҳр.
Унут бўлмас яхшилик ҳеч,
Эзгуликда бордир сеҳр.

Жўрақул ЙЎЛДОШЕВ

Ҳимоя омил бўлмоқда

18 млн. 700 минг сўмга тенг бўлди. Корхона ишлаб чиқаришга сарфлайдиган 1 млн. 161 минг сўм тежаб қолинди.

— Оиламиздан тўрт киши касаначилик билан шуғулланамиз, — дейди Гулнора Абдувасиева, — ўзим тикувчиман, қизим Нафиса, келиним Насиба ҳам издошларим. Ўғлим ни таъминлаяпти. Жамоа шартномасида акс этган ижтимоий-иқтисодий имтиёзлар туфайли қатор қулайликларни қўлга киритдик.

Вилоятда нодавлат сектори ходимларининг ижтимоий-иқтисодий манфаатларини ҳимоялаш борасида касаба уюшма органлари сезиларли ишларни амалга оширмоқда. Бунинг самараси ўлароқ касаба уюшма ташкилотлари фаолият юритаётган барча акциядорлик жамиятларида, 27 та қўшма корхонада, 9994 та фермер хўжалигида жамоа шартномаси тузилган.

Қайси соҳада бўлмасин, ходимлар учун хавфсиз иш шароити яратиш, техника хавфсизлигини таъминлаш жойлардаги касаба уюшма ташкилотларининг вазифасидир. Шу мақсадда иш берувчилар томонидан ўтган йили 700 млн. сўм, жорий йилнинг биринчи ярмида 400 млн. сўм маблағ сарфланишига эришилди.

Меҳнаткашларнинг ижтимоий-иқтисодий манфаатлари қай тариқа ҳимоя қилинаётганига эътибор қаратсак, вилоят алоқа ходимлари бирлашган касаба уюшма қўмитасида энг аввало янги тузилаётган жамоа шартномаларининг пишиқпухта бўлишига эришилаяпти. 8 та жамоа шартномаси орқали 1039 та ходимнинг манфаати ҳимояланмоқда. Шартномаларнинг бажарилиши доимий назоратга олинган. Йилига икки марта мазкур меъёрий ҳужжатларнинг жамоа йиғилиши, конференцияларида кўриб чиқилиши назоратнинг муҳим услубига айланган.

Жамоа шартномалари орқали касбий маҳорат учун ойига ўртача 27.900 сўмдан тўлаб борилмоқда. Оғир ва зарарли шароитда ишлаганлар учун ойига 7900 сўмдан қўшимча ҳақ тўланаяпти. Икки ёшдан уч ёшгача боласи бўлган аёлларга қисман ҳақ тўланадиган таътил берилиб, моддий ёрдам кўрсатилмоқда.

Янги технологияларнинг соҳага кириб келиши боис аналогли станциялар ўрнига рақамли станциялар ўрнатилиб, 40 нафар телефончининг иш ўрни қисқартирилди. Жойларда филиал томонидан сўзлашув пунктлари очиб бериш орқали улар доимий иш билан таъминланди. Жумладан, кўп болали оналар К. Туленова, С. Шамирова, ёш мутахассислар М. Холиқов, С. Курмонбекова ана шундай имкониятдан фойдаланмоқдалар.

Тизимда ёшларга қилинаётган ғамхўрлик ҳам эътиборга молик. Йил бошидан буён 12 та ёш оилага моддий ёрдам берилди, 9 нафар талабанинг шартнома пули тўланди.

«Алоқачи» оромгоҳида соҳа ходимларининг 360 нафар фарзанди мириқиб дам олди. Корхона ҳисобидан оромгоҳга 21 млн. 768 минг сўмлик йўлланма берилди.

«Жиззах электр тармоқлари» ОАЖда ҳам ибратли ишлар амалга оширилмоқда. Ходимлар ва уларнинг оила аъзоларини соғломлаштиришга алоҳида эътибор қаратилган. Бунда турли сиҳатгоҳларга йўлланма бериш билан бирга тизимга қарашли «Нурафшон», «Ўзбекэнерго» ДАКга қарашли тиббий-санитария қисми имкониятидан кенг фойдаланилаяпти. Шу пайтгача юздан зиёд ходим ва уларнинг оила аъзолари саломатлигини тиклади.

Корхонада хотин-қизларга берилаётган имтиёзлар диққатга сазовор. Бола парвариши учун таътилга чиқаётган аёлларга энг кам иш ҳақи миқдорида ёрдам пули ажратилаяпти, икки ёшга тўлмаган боласи бор аёлларга ҳар куни иш ҳақи сақланган ҳолда 1 соат 20 дақиқа қўшимча танаффус берилмоқда.

Иш ўринларини сақлаб қолиш ва янгиларини ташкил этиш энг муҳим муаммолардан биридир. Ходимларни қайта ўқитиш, малакасини ошириш ҳам бевосита бандлик масаласи билан боғлиқ.

Биргина ўтган йили 1592 нафар ходим жамоа шартномаси орқали иш берувчилар ҳисобидан, 780 киши эса касаба уюшма маблағлари ҳисобидан ўқитилди ва ишга жойлаштирилди.

Шу билан бирга ҳали ечимини кутаётган муаммолар ҳам мавжуд. Иш ҳақидан қарздорлик, бандлик сингари масалаларда жойлардаги касаба уюшма органлари олиб бораётган ишлар диққатга сазовор. Фаолларнинг саъй-ҳаракатлари туфайли жорий йилнинг биринчи ярмида 79 млн. сўмлик иш ҳақи ундирилди. Ўтган даврда иш ҳақига доир юзга яқин касаба уюшма ташкилотларига мурожаатлар келиб тушиб, барчаси ижобий ҳал этилди.

Вилоят «Иссиқлик манбаи» ишлаб чиқариш бошқармаси ишчиси Р. Норқўзиевнинг, «Ўзбекистон почтаси» ОАЖ Жиззах филиали ходими Б. Кобиловнинг иш ҳақини ундириб бериш юзасидан қилган мурожаатлари қондирилди.

— Тўққиз ой давомида иш ҳақимни ололмай сарсон бўлдим, — дейди Б.Кобилов. — Бунча пайт маош олмай оила тебратишнинг ўзи бўлмайди. Ҳам маънавий, ҳам моддий тангликни бошдан кечираётган кунларимда касаба уюшмаси ёрдамга келди. Ходим манфаатларини ҳимоя қилишга эришиб келаётган ташкилотнинг нуфузи ошиб бораверсин.

Аҳолини иш билан таъминлаш, янги иш ўринлари яратиш борасида вилоят меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш бош бошқармаси билан касаба уюшма ташкилотлари бирлашмаси кенгаши 2006-2008 йилларга мўлжалланган «Янги иш ўринларини яратиш тўғрисида»ги Дастури ишлаб чиқилиб, босқичма-босқич амалга oширилаяпти. Меҳнат бозорларини шакллантира бориб, меҳнат ярмаркалари, вақтинчалик бир маротабалик иш билан таъминлаш марказлари ташкил этилди. Бунинг натижасида 23821 киши доимий иш жойи билан таъминланди.

Ана шу каби серқирра фаолият туфайли жойларда касаба уюшмасига аъзолик афзаллигини тарғиб қилишга амалий кўмак берилмоқда.

Илҳом ТУРСУНОВ,
Жиззах вилоят касаба уюшма ташкилотлари бирлашмаси кенгашининг бўлим мудири
Абдуманноп АЗИМОВ,
«Ishonch» мухбири

Олам ва одам

Воқеалар
Тафсилотлар
Шарҳлар

Фуқаролар манфаатини ўйлаб...

Москва ва Тбилиси ўртасидаги дипломатик алоқалар барҳам топганлиги муносабати билан Россиянинг Грузиядаги манфаатлари Швейцария элчихонаси орқали ифода қилинади. Россия ташқи ишлар вазирлиги ахборот ва матбуот департаменти тарқатган хабарда шундай дейилади. Дипломатик зиддиятдан жабр чеккан икки давлат фуқароларини ўйлаб шундай қарорга келинган.

Август ойининг охирларида Россия Абхазия ва Жанубий Осетия мустақиллигини расман тан олганидан сўнг Грузия ушбу мамлакат билан дипломатик алоқаларини узган эди.

Табиий офат оқибати

Якшанба куни тунги соат ўнларда Қирғизистоннинг Ўш вилояти Олой туманида юз берган зилзила оқибатида 58 киши ҳалок бўлган, 120 та бино вайронага айланган. Бу ҳақда республика фавқулодда вазиятлар вазирлиги вакилининг маълумоти асосида Россиянинг «Новости» агентлиги хабар тарқатди.

АҚШ геология хизматининг маълум қилишича, зилзила кучи 6,3 балга тенг, унинг маркази Саритош шаҳридан 55 км. узоқликда, 35 км. ер остида бўлган.

Тошкент сейсмостанциясидан олинган хабарга қараганда, пойтахтимизда 3 балл атрофида ер ости силкиниши қайд этилган.

Иқтисодиётни барқарорлаштириш режаси

Шу кунларда Америка иқтисодиёти оғир даврни бошдан кечирмоқда. АҚШ меҳнат вазирлигининг маълумот беришича, сентябр ойида иш берувчилар 159 минг кишини ишдан бўшатишган. Бу охирги 5 йилдаги энг юқори кўрсаткич ҳисобланади. Ой якуни бўйича ишсизлик даражаси 6,1 фоизни ташкил қилган.

Шундай бир шароитда «France Presse» агентлиги тарқатган хабар Америка иқтисодиётини кузатиб борувчиларни бефарқ қолдирмади. Унда айтилишича, жума куни АҚШ президенти Жорж Буш молия вазири Ҳенри Полсон ишлаб чиққан, ноликвид активларни сотиб олиш учун 700 млрд. доллар ажратилишини кўзда тутувчи Америка иқтисодиётини қутқариш режасини имзолаган. Бундан илгарироқ «Полсон режаси» конгресснинг ҳар иккала палатаси томонидан маъқулланган эди.

Иқтисодиётни барқарорлаштириш режасига изоҳ берар экан, Полсон зудлик билан уни ижро этишга киришилишини маълум қилди. Режага кўра, давлат молиявий компанияларнинг ноликвид активларини сотиб олиш агентлигини тузади ҳамда инвестиция фондларини қўллаб-қувватлайди.

Қурбонларнинг не айби бор?

Кеча Шри-Ланканинг Анурадхапура шаҳрида террорчи ўзини ўзи портлатиб юборганлиги оқибатида 22 киши ҳалок бўлди. Бу ҳақда «Reuters» агентлиги мамлакат полицияси маълумотига асосланиб хабар тарқатди. Теракт учун жавобгарликни ҳозирча ҳеч ким зиммасига олгани йўқ. Шундай бўлсада, кўпчиликнинг кўз олдига «Тамил-Иламани озод қилиш йўлбарслари» айирмачи гуруҳи жангчилари келган бўлса ажаб эмас.

Эслатиб ўтиш жоизки, мазкур гуруҳ жангчилари мамлакатда тамилларнинг мустақил давлатини тузиш учун кураш олиб боради. Ўттиз беш йил мобайнида 4 мингдан зиёд киши ушбу кураш қурбони бўлган.

Миллионер ёзувчилар

Европа футболини кузатиб бораётганлар кўҳна қитъада бир йилда икки-уч млн. доллар миқдорида даромад қиладиган футболчилар кўплигини яхши билишади. Дарҳақиқат, бутун дунёда футболчиларга катта маош тўлашади. Аксарият ёзувчилар бунча пулни тушларида ҳам кўришмайди. Аммо ҳаммаси эмас.

Яқинда «Forbes» журнали бир йил мобайнида энг кўп пул топган ўнта ёзувчи рўйхатини эълон қилди. Унда Ҳарри Поттер ҳақидаги еттита китоб муаллифи Жоан Роулинг биринчи ўринни эгаллаб турибди. У бир йилда 300 млн. доллар топган. Ж.Роулингнинг охирги — «Ҳарри Поттер ва ўлим туҳфалари» қиссаси 44 млн. нусхада тарқалган. Таъкидлаш жоизки, унинг 15 миллионтасини китобхонлар сотувга чиққан биринчи куниёқ харид қилишган.

Ёзувчининг умумий маблағи 4,5 млрд. долларга тенг.

«Forbes» тузган рўйхат қуйидагича:

1. **Жоан Роулинг — 300 млн. доллар.**
2. **Жеймс Паттерсон — 50 млн. доллар.**
3. **Стивен Кинг — 45 млн. доллар.**
4. **Том Клэнси — 35 млн. доллар.**
5. **Даниэла Стил — 30 млн. доллар.**
6. **Жон Гришэм — 25 млн. доллар.**
7. **Дин Кунц — 25 млн. доллар.**
8. **Кен Фоллетт — 20 млн. доллар.**
9. **Жанет Иванович — 17 млн. доллар.**
10. **Николас Спаркс — 16 млн. доллар.**

Интернет хабарлари асосида Жавдатбек ШАВКАТ ўғли тайёрлади

«Мен — ёшликман» танловига

Ҳамён

Яқинда туғиши кутилаётган битта-ю битта сигирга ҳовли этагидан ўтган ариқ ичида ўт юлаётган Ҳикматни онаси чақириб қолди:

— Ҳикматжон! Ҳикма-ат! Буёққа кел, ўғлим. Тезроқ бўл...

Юлган ўтларини орқалаб келган Ҳикматни онаси шоширди:

— Ўтингни қўй, ўғлим, мана буни ўқи!..

— Нима экан у?

— Бўлақол!

Мактубда унинг ёзда топширган имтиҳони натижаси чиққани, Ҳикмат ўқишга киргани ёзилган эди. Кечга яқин уларнинг уйида байрам бўлиб кетди. Отаси қувонганидан палов қилишни буюрди. Ҳикмат дўстларига зиёфат берди.

Орадан икки кун ўтиб, мактабдан маошини олган отаси уни Тошкентга кузатиб қўйди. Кузатаётиб анча насиҳат қилди. Айниқса, қизларга кўпам яқин бўлавермаслигини тайинлади. Автобус тоғли қишлоқдан шаҳарга етгунча узоқ юрди...

* * *

Ҳикмат бироз кечроқ келган бўлса-да, дарсларни тез етказиб олди.

Отаси айтганидай қизларга яқин бўлавермас, тўғрироғи, тоғнинг бу қорачадан келган, лаблари қалин, бироз тутилиб гапирадиган, курсдошлари тили билан айтганда «дудуқ» йигитга қизлар яқин бўлавермасди...

Баҳорнинг илиқ кунларидан бири. Ҳикмат биринчи имтиҳонлардан яхши ўтган, энди ёзги имтиҳонларга тайёрланаяпти.

У кутубхонага бориш учун бекатда турар, автобус эса ҳадеганда келавермасди. Ниҳоят, келиб тўхтаган автобусга чиқиб олди. Тиқилинчдан кўпчилик асабийлашган, бир кампир ўзича тўнғиллаб ўтирар, унинг тепасида гўзал бир қиз жимгина борарди. Сурилиб қизнинг ёнига келиб қолган Ҳикматга кампир қараганида ҳам гапдан тинмаганди. Уни ўзига гапираяпти деб ўйлаган йигит:

—Б-бирон нима дедингизми, х-холажон? — деди.

— Ҳеч нима, хола эмиш... — тўнғиллади кампир.

Хижолат тортган Ҳикмат атрофига қаради. Кампирнинг тепасида турган қиз унга секингина жилмайиб қўйди. У гўё «эътибор берманг» деётгандай эди. Ҳикмат унинг кўзларига қараб қолди. Шу пайтгача ҳеч бир қиз унга бундай самимий табассум қилмаганди...

Қиз аҳён-аҳёнда қараб қўяр, энди бироз безовтароқ эди...

Йигит ҳаяжонланиб борар, қиз билан гаплашиш ҳақида ўйлар, худди фикрини биров билиб қолгандай атрофига олазарак боқарди. У қизга гапириш учун оғиз жуфтлади:

— К-кечирасиз, сиз...

— Нима мен, жим бўласанми йўқми? — кампир тутақиб кетди.

— М-мен сизгамас...

— Нега бошимни қотирасан?..

Унинг «сизгамас» дейиши билан қиз тезда қараган, Ҳикмат қизариб кетганди. У кампирнинг кейинги гапларини эшитмай қўйган, қизнинг нигоҳларини ҳис этиб, боши эгилиб борарди.

Одамлар у билан кампирга бир-бир қараб қўйишди. Кимдир ўрнидан чўзилиб ҳам қўйди...

Бу орада автобус кейинги бекатга келиб тўхтади. Яна бир қанча одам итаришиб ўзини автобусга урди. Ҳикмат ҳам сурилиб кетди.

Автобус бекатдан узилиб, озгина юриши билан — светафор ўчиб қолган бўлса керак — тирбанд бўлиб турган машиналар қаторига тиқилди. Ҳикмат узалиб қизга қарамоқчи бўлди. Қиз жойида йўқ эди. У шошиб қолди, ишонолмай сурилиб аввал турган жойига келди. У бекатда тушиб қолганди. Йигит қимматбаҳо нарсасини йўқотган одамдай аланглар, бунга рўпарасидаги кампирнинг энсаси қотиб қараб қўярди...

Ҳикмат умидсизланиб, маъюсгина бошини эгаркан, ҳозиргина қиз турган жойда, ўриндиқнинг тагроғида ётган ҳамёнга кўзи тушди.

«Ҳамёни тушиб қолибди!».

Шу хаёл билан секингина энгашиб, ҳамённи икки оёғига қисиб олди. Яна сиқилиб, қаддини тиклади-ю олдинга интилди.

Автобус ҳамон юрмас, одамлар ҳам асабийлашарди.

— Э-эшикни о-очиб юборинг!

— Бекатда тушасан, — шофёр йигитни жеркиди.

— Т-тушишим керак.

Унинг дудуқлиги шофёрга таъсир қилди шекилли, индамай эшикни очди. Эшик очилиши билан йигит бекат томон югурди...

Автобуснинг эшиги ёпилиб, озгина юриши билан кўзлари олайган кампир ўрнидан туриб кетди:

— Ҳамёнимни ўғирлашибди! Ушланглар уни... Вой-до-од!

Одамлар яна бир-бир узалишиб кампирга қарашди. Кимдир ўғрини қарғади ҳам. Шофёр эшикни очди-ю ташқарига отилди...

* * *

Ҳикмат бекатга келиб қизни тополмагач, ҳансираганча атрофга қарар, ҳамён қўлида турарди. Шофёр етиб келиши билан туширган мушт шундоқ ҳам гангиб қолган бошини чайқатиб юборди. Мувозанатини сақлолмай йиқилди. Ҳамён ерга тушди. Ён-атрофдан ўтаётган одамлар йиғилган, баъзилари оёқ учида турганча, чўзилиб қарашарди. Оломонни ёриб милиционер пайдо бўлди...

Абдулатиф АБДУЛЛАЕВ

Спорт оламида

Футбол

Ҳали имкон бор

Ўзбекистон ўсмирлар терма жамоаси Осиё чемпионатини муваффақиятли бошлади. Роберт Гай шогирдлари сингапурлик тенгдошларини 7:0 ҳисобида мағлубиятга учратишди. Учрашувнинг дастлабки дақиқаларида Сингапур терма жамоаси ҳимоячиси Оятиллохон Муҳиддиновни қўполлик ишлатиб тўхтатиб қолди ва ҳакам пеналти белгилади. Абдумутоллиб Абдуллаев 11 метрлик жаримани бехато амалга оширди.

Иккинчи гол орадан 10 дақиқа ўтгач юзага келди. Аюбхон Гаппаров тўпни жарима майдони ёнидан ўзига тўғрилаб олди ва дарвозабондан узоқ бурчакка аниқ зарба билан жойлаб қўйди. Максим Уткиннинг голи эса, танаффусга томонлар 3:0 ҳисобида чиқиб кетишларини таъминлади. Ўйиннинг иккинчи бўлимида ҳам майдон эгалари ҳужумкор футбол намойиш қилишди. Натижада, рақиблар дарвозасига яна 4 та тўп киритилди. Гуруҳнинг иккинчи ўйинида Эрон терма жамоаси Баҳрайн устидан 2:0 ҳисобида ишончли ғалабага эришди. Кавех Ризойи ва Райам Садегианларнинг голлари Али Дўстимехр шогирдларига дастлабки турда муҳим 3 очкони келтирди.

Кеча 2-чи тур баҳслари ҳам бўлиб ўтди. Вакилларимиз иккинчи учрашувда Эрон терма жамоасига имкониятни бой беришган бўлса-да, (1:2) ҳали имконият бор.

Чемпионча ўйин

Ўсмирлар ўртасидаги Осиё чемпионатининг амалдаги чемпиони Япония терма жамоаси гуруҳдаги дастлабки учрашувини йирик ғалаба билан бошлади. Малайзияликларга қарши ўйинда «кунчиқар юрт» вакиллари ҳар бир бўлимда 2 тадан тўп киритиб, якуний ҳисоб 4:0 бўлишини таъминлашди.

Чамаси ярим соат давомида Малайзия терма жамоаси ҳужумлар уюштириб, рақибини шошириб қўйди. Аммо япониялик ўсмирлар ўзларига келиб олишгач, гол қандай урилишини кўрсатиб қўйишди. Аввалига Гаку Шибасаки ҳисобни очган бўлса, Такаши Усами ташаббусни мустаҳкамлади. Кейинги голлар Такуми Мияйоши ва яна ўша Усамига тегишлидир.

Корея пешқадам

Ўсмирлар ўртасидаги Осиё чемпионатининг «В» гуруҳида биринчи тур учрашувлари ўтказилди. МҲСК стадионида дастлаб Жанубий Корея ҳамда Ҳиндистон терма жамоалари учрашдилар. Ўйин кореялик футболчиларнинг тўлиқ устунлиги остида кечиб, улар 5:2 ҳисобида зафар қучишди. Жанубий Корея терма жамоасининг 14-рақамли футболчиси Ли Чанг ўзининг икки голи ва беллашув давомидаги чиройли ўйинлари билан мухлислар олқишига сазовор бўлди.

Гуруҳнинг иккинчи учрашувида Сурия терма жамоаси футболчилари оғир кечган баҳсда охир-оқибат ғалабани илиб кетдилар. Гарчи сурияликлар ҳисобни очган бўлсалар-да, орадан озгина вақт ўтгач, Индонезия терма жамоаси мувозанатни тиклади. Иккинчи бўлимда ташаббусни ўз қўлига олган бўйдор араблар барибир ўз ниятларига етишди. Жарима зарбасидан ошириб берилган тўпни сурияалик футболчи Али Муҳаммад боши билан дарвозага жойлаб қўйди – 2:1.

Китоб довонидаги мўъжиза

Дам олиш учун хавоси тоза, гўзал масканларни қидирамиз. Соғломлаштириш муолажалари олаётган жойимизда барча шароитлар бўлишини истаймиз.

Яқинда барча қулайликларга эга дам олиш масканлари яна биттага кўпайди.

Тадбиркор Эркин Норқулов Китоб туманидаги «Мингчинор» дам олиш маскани акцияларини сотиб олди ва бу ерда йирик қурилиш ва реконструкция ишлари олиб борилди.

— Уч йил давомида бунёдкорлар санаторийни ҳеч бир муболағасиз бутунлай қайтадан қуришди, — дейди Э.Норқулов. — Биз Шотландиядаги дам олиш масканидан андоза олдик. Санаторий тўлиқ газлаштирилди, хоналарни иситиш-совутиш имкониятлари замонавий талабларга мослаштирилди. Иссиқ сув, совуқ сув муаммоси бартараф этилди.

Бизнинг «Мингчинор шифо-плаза» санаторийимизда аҳоли асаб касалликларидан фориғ бўлади. Умумий соғломлаштириш, кардиология муолажаларини олади. Бундан ташқари, масканимиз яқинидан Китоб довонидаги М-39 магистрали ўтган. Шу боис Қашқадарёга ташриф буюрган меҳмонларга туризм ва курорт хизматини ҳам кўрсатишни мўлжаллаганмиз...

Дарҳақиқат, «Мингчинор шифо-плаза»ни Қашқа воҳасидаги мўъжиза дейиш мумкин. Тоғлар орасидаги сўлим гўша, табиий экзотик манзаралар, қолаверса, шифобахш булоқ сувлари... Булар дам олувчини сеҳрли оламга етаклагандек бўлади. Тоғлар бағридан чиқадиган Қўтирбулоқ чашмаси сувлари қичима ва бошқа турли тошмаларга даво.

Шифокор, ошпаз ва бошқа ходимларнинг танлов асосида ишга олингани эса мижозларга юқори даражада хизмат кўрсатиш кафолатидир. Илгари фақат ёз фаслида аҳолига хизмат кўрсатилган бўлса, ҳозир бунинг учун йил бўйи имконият бор.

Акмал АБДИЕВ, «Ishonch» мухбири

Муаллим қадри

ёхуд ўқитувчининг улуғлиги нимада?

«Маҳобҳорат» филмида шаҳзодаларга мерганликдан сабоқ бераётган Устоз Дрон бўлажак жангчидан: «Аржун, сенинг толеъинг нимада? — деб сўраганида, у: — Сизнинг шогирдингиз эканлигимда!» деб жавоб беради. Ушбу мулоқотдан олдинроқ Ганхар шаҳзодаси Шакуний ҳамён тўла тилла билан жияни Дурёдхонни етаклаб келганида, Дрон қаттиқ ранжийди. Негаки, устоз ва шогирд муносабати пул билан ўлчанмайди. Киши қадр-қиммати кимнинг шогирди эканлигига ҳам боғлиқ. Афсуски, баъзи бир мулоқотлардан муаллимнинг қадри қайсидир даражада сусайгандек кўринади. Чунки бугунги айрим мураббийлар ўз ўқувчилари кўз ўнгида тор доирадаги шахсий манфаатларига тобе эканликларини бемалол намойиш этмоқдалар. Қачонки ўқувчи ўқитувчидаги кемтикликни, заифликни кўрса, ўша дақиқадан бошлаб ўз-ўзидан унинг «бўйи пастлашиб», майдалаша боради.

Бўлажак баҳодир Аржун устози Дроннинг улуғлиги шунда эдики, у яхши сўз, яхши феъл, яхши аҳлоқ ва сиёсату жанг-жадалнинг сир-асрорини нозик фаҳмлайдиган донишманд эди. Бўлажак арбоб учун буларнинг бари ўрнак олса арзийдиган бебаҳо фазилатлардир. Демак, ҳар бир мураббий учун ҳам, албатта, эзгу сўз, эзгу амал, ички маданият ҳамда ўз касбининг сир-асрорларини англаб етган, бола руҳиятидаги кечинмаларни нозик ҳис қиладиган донишмандона нигоҳ керак. Шундай дейману, бироқ... университетларда таҳсил олаётган, айримлари лицей, коллежларда сабоқ бераётган, магистратурани тамомлаш арафасида илмий ишни қандай ёзсам экан, дея бош қашлаб ўтирган баъзиларни кўз олдимга келтирсам, уларга нисбатан маънавий талабни катта қўймаяпманми, деган ўй хаёлимдан кечади. Негаки, буларнинг орасида ўз хоҳиши билан «Ўткан кунлар» романини қўлига олмаганлар, Ойбек шеъриятини бир бора бўлса-да варақлаб кўрмаганлар, ҳаттоки ўзининг иқрор бўлишича «шеър деган нарса»га тоқат қилолмаётганлар ҳам бор. Театр ва санъат ҳақида оғиз очгудек бўлсанг, энсалари қотади. Энг даҳшатлиси, китобхону шеърхонни очиқ-ойдин масхара қилаётганларни ҳам учратиш мумкин. Домлалар-ку, ҳамиша уларнинг аския- латифаларининг қаҳрамонлари.

Бир воқеани сира унутолмайман. Ётоқхонада Раж Капурнинг «Менинг исмим масхарабоз» филмини кўраяпмиз, табиийки, бу филм одатдаги ҳинд киноларидан фалсафийлиги, ноанъанавийлиги билан фарқ қилади. Одамлар руҳиятига масъул, бўлажак адабиёт муаллимларининг ўзи кулсада, юраги юм-юм йиғлаётган масхарабозга ҳамдард бўлиш, унинг руҳиятидаги кечинмаларни ҳис қилиш ўрнига, «шуям киноми?» деб ҳиринглаб кулишларию вужуди қулоққа айланиб томоша қилаётганларни масхара қилишларига нима дейсиз? Уларнинг ўз қилмишларидан мамнун эканлиги юз-кўзларидан шундоқ кўриниб турарди. Балки бошқа соҳа эгалари бўлганида бу вазиятга одатий ҳолдек қараган бўлар эдим. Негаки, сўзга масъул кишиларнинг сўзга бепарволиги, киши руҳиятига жавобгар шахсларнинг руҳий ҳолатларга юзаки ёндашиши ташвишга солмай қўймайди-да. Ахир, фарзандлар тарбиясини қандай қилиб мана шу саёз мутахассислар қўлига топширамиз? Аслида, таълим-тарбия соҳасидаги оғриқларимизнинг илдизи савиясизликка, ҳаётий тушунчаларнинг саёзлигига бориб тақалади. Таъмагирликлар, ўқитувчи ва ота-она ўртасидаги олди-бердилар, муаллима опанинг туғилган куни-ю байрамларда совға-саломлар, турли хил баҳоналар билан болалардан пул йиғиш, саёз филмларга ўқувчиларни етаклаб бориш ёки болаларга компютерда реферат ёзиб келишни топшириш (албатта, мактаб компютерларида эмас!) ёхуд ўқитувчининг пуллик курс ташкил қилиб, дарс вақтида ҳам фақат курсга қатнаётган болалар билан шуғулланиб, қолганларига ўгай кўз билан қараши ва ҳоказолар... билмадим... таъмагирликнинг бу каби замонавий кўринишларига чегара бормикин? Майли, уларни ҳам бир қадар тушунишга ҳаракат қилайлик: турмуш ташвиши, яшаш учун кураш... Сиз-ку яшаш учун курашаяпсиз, лекин бу кураш жамият учун қанчалик қимматга тушишини бир бора ўйлаб кўрдингизми? Дунёни энди англай бошлаган мурғак онгга сизнинг «турмуш» қандай таъсир қилади? Бола онгида ҳаёт олди-бердидан иборат, дунёни манфаатлар бошқаради, деган шафқатсиз қарашни шакллантирмаяпсизми? Бу билан ўз келажагингизни ўзингиз мавҳумлаштирмаяпсизми? Айтинг-чи, энди бу кимнинг қайғуси? Ҳалоллигу иймон ҳақида соатлаб насиҳат ўқиманг — бари бекор. Унутмангки, маданияти чуқур бўлмаган одам ҳеч қачон ҳалол булолмайди.

Ўзи ўқимасдан туриб, ўқувчидан ўқишни талаб қилса, шеърни тушунмасдан шеър ҳақида гапирса... Адабиёт нима десангиз, тўтиқушдай ҳозиржавоблик билан «Адабиёт бу арабча сўздан олинган бўлиб...»дан нарига ўтолмаса, Ҳазрат Алишер Навоий ҳақида гап кетганида «Ғазал мулкининг султони Навоий 1441 йилда Ғиёсиддин кичкина оиласида...» деб маълум саналарни қалаштириб ташлашса... Бундай муаллимлардан сабоқ олган ўқувчи эртага замон шиддатлари олдида эсанкираб қолмайдими?

Айрим мураббийларимиздаги бу қадар жўнлик илдизи китоб ўқимасликка бориб тақалади. Киши мутоладан тўхтадими — фикрлашдан ҳам тўхтайди. Онгли ҳаёти ҳам ўша лаҳзада тўхтаган бўлади.

Ўқиган бўлсангиз, Чеховнинг «Тил-адабиёт ўқитувчиси» деб номланган ҳикояси бор. Адабиёт ва санъат мухлисларидан бири, асар қаҳрамони — Никитиндан «Сиз Лессингнинг «Гамбург драматургияси» асарини ўқиганмисиз?» деб сўрайди. У ўқимаганлигини айтганда, сўраган одам бармоқларини куйдириб олгандай силкитиб, ҳеч нарса демай ўқитувчи олдидан тисарилиб кетади. Никитин тил-адабиёт ўқитувчиси бўла туриб, Лессингни ўқимаганман дея ўзидан ранжий бошлайди. Тушида ҳам «Сиз Лессингни ўқимагансиз» деган қичқиришлардан чўчиб уйғонади. Севгилиси ҳақида хаёл сураётганда ҳам ўқимаганлиги ёдига тушади. Хуллас, асар қаҳрамонида ўзидан қониқмаслик ҳисси пайдо бўлади. Оилавий ҳаёт — тор дунёдан ҳам бошқа дунёлар борлиги ҳақида ўйлайди. Бу йўлда шахсий бахтиёрлиги тушов бўлмаслиги кераклигидан изтироб чекади. Бу изтироблардан ўзини янаям улуғвор ҳис қилади. Хаёлини эса барибир — «Сиз ҳатто Лессингни ўқимагансиз! Нақадар орқада қолгансиз! Э, Худо, нақадар тубанлашгансиз», деган ваҳималар тарк этмайди.

Бу ички исён аслида онгли ҳаётни бошидан кечирмоқчи бўлган маърифатли одамнинг ўзига нисбатан хавотирлари эди. Қанийди, бизнинг айрим мураббийларимиз шуурида ҳам ўзгаришлар рўй бериб, Чехов ўқитувчисидек ожиз, кемтик томонлари нимада эканлигини тушуниб етсалар... Шундагина зиммаларидаги масъулиятнинг юки қанчалик залворли эканини ҳис қилишармиди? Токи ҳеч бир зот уларга: «Сиз ҳатто ўз ихтиёрингиз билан Қодирийни ўқимагансиз, Чўлпон шеърларини ёд олмагансиз, ҳақиқий адабиёт сеҳридан маст бўлмагансиз!» дея таъна тошларини отмасин. Устоз-мураббий деганда «ўзи ичмасдан, водийлар жомига ҳаёт суви қўйиб турадиган юксак, улуғвор тоғлар» кўз ўнгимизда гавдалансин.

Иқбол ҚЎШШАЕВА, журналист

Ўтганларнинг охирати обод бўлсин

Ўзбекистон таълим ва фан ходимлари касаба уюшмаси Марказий кенгаши жамоаси кекса педагог, меҳнат фахрийси
Қарши АЛЛАЁРОВнинг
вафоти муносабати билан унинг оила аъзоларига чуқур ҳамдардлик изҳор этади.

«Metropol Property» масъулияти чекланган жамияти жамоаси шу корхона ижрочи директори Акмал Абдуғаффоровга волидаи муҳтарамаси
ХАДИЧА ҳожи онанинг
вафот этгани муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

«Упакпроммаш» масъулияти чекланган жамияти шу корхона бош директори Акмал Абдуғаффоровга волидаи муҳтарамаси
ХАДИЧА ҳожи онанинг
вафоти муносабати билан таъзия изҳор қилади.

Муассис: O`zbekiston kasaba uyushmalari Federatsiyasi

Bosh muharrir: Abduxoliq Abdurazzoqov

Tahrir hay`ati: Alla DOLJENKOVA, Anvar YUNUSOV, Dovud MADIYEV (Bosh muharrir o`rinbosari), Jahongir SHAROFBOYEV (Mas`ul kotib), Ma`mura ADILOVA, Mirzohid SODIQOV, Normamat ALLAYOROV, Nosirxon AKBAROV, Oysuluv NAFASOVA, Pirimqul QODIROV, Sog`indiq NIYETULLAYEV, Shamsi ESONBOYEV

Bo`limlar:
Kasaba uyushmalari hayoti 256-87-63
Huquq va xalqaro hayot 256-87-73
Ijtimoiy-iqtisodiy siyosat 256-87-74
Milliy-ma`naviy qadriyatlar va sport 256-82-79
Xatlar va muxbirlar bilan ishlash 256-85-43
Reklama va e`lonlar 256-03-90

Manzilimiz: 100165, Toshkent shahri, «Buxoro» ko`chasi, 24-uy
E-mail: ishonch-doverie@mail.ru

Nashr ko`rsatkichi: 133; 134

Navbatchi muharrir: N.Rafiqov
Navbatchi: A. Abdiyev
Musahhih: N.Mahamov

Gazeta «Ishonch»ning kompyuter markazida terildi va sahifalandi.
Sahifalovchilar: H.Abdujalilov va Y.Mixaylovskiy

«Sharq» nashriyot-matbaa aksiyadorlik kompaniyasi bosmaxonasida chop etildi. Korxona manzili: «Buyuk Turon» ko`chasi, 41-uy.

O`zbekiston Matbuot va axborot agentligida 0116-raqam bilan ro`yxatga olingan.
Gazeta ofset usulida, A-2 formatida bosildi. Hajmi 2 bosma taboq.

Gazeta haftaning seshanba, payshanba va shanba kunlari chiqadi. Sotuvda erkin narxda.

«Ishonch»dan olingan ma`lumotlarda manba sifatida gazeta nomi ko`rsatilishi shart. Mualliflar fikri tahririyat nuqtai nazaridan farqlanishi mumkin.

(h)- Tijorat materiallari

Босишга топшириш вақти - 21.00. Топширилди - 00.40

Буюртма Г — 914

10671 nusxada bosildi

1 2 3 4 6 7 8